

Nemzetközi erőfeszítések és Magyarország

1. UNFCCC

Legátfogóbb keretet az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezmény (UNFCCC) ad. 1992-ben jött létre, azóta 192 tagországot számlál, gyakorlatilag teljes lefedettséget nyújt. Alapelvei a következők:

- közös, de megkülönböztetett felelősség elve
- a fejlődő országok hátrányos helyzetéből adódó különleges igények figyelembevételének elve
- az elővigyázatosság elve
- a fenntartható fejlődéshez való jog elve
- a nemzetközi kereskedelem korlátozhatatlanságának elve

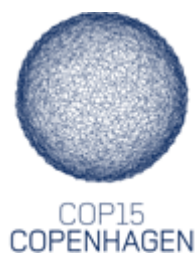
A keretegyezmény felei évente legalább kétszer találkoznak szakértő szinten (SB), és egyszer magas szinten (COP).

3. Kiotói Jegyzőkönyv

A keretegyezmény égisze alatt született meg a Kiotói Jegyzőkönyv. 1997-ben írták alá, 2005-ben lépett életbe, és 38 ország tett benne vállalást arra, hogy 1990-hez képest 5,2%-kal csökkenti kibocsátásait 2008-2012 közötti időszak átlagában.

A Jegyzőkönyv emellett bevezeti a rugalmassági mechanizmusokat tekintettel arra, hogy globális problémáról lévén szó, a csökkentés a fontos, a helyszínek nincs jelentősége. Ezek komoly segítséget jelentenek vállalt célok elérésében, és együttműködésre sarkallja az országokat. A jegyzőkönyv a két ország együttműködésével megvalósuló csökkentési projektek (együttes végrehajtás (JI), vagy tiszta fejlesztési mechanizmus (CDM)), valamint nemzetközi kibocsátásjog-kereskedelmet (ETS) nevesíti.

4. Kopenhági tétje

2009. decemberében a dán főváros ad otthont a COP15-nek. Rendkívül komplex tárgyalási folyamat zajlik, több párhuzamos vonalon, teletűzdelve világpolitikai játszmákkal. A fő kérdés az, hogy hogyan alakul a teljes nemzetközi keretrendszer

jövője, a meglévő rendszer jelen formájában alkalmas-e az éghajlatváltozás kezelésére, ha igen, milyen esetleges változásokra van szükség. Lesz-e jövője a Kiotói Jegyzőkönyvnek, kerülnek-e bele új vállalási célok. Összességében arra kapunk választ, hogy a politikusok megértették-e az IPCC Negyedik Jelentésében foglaltakat. Végletekig kiélezett vitára lehet számítani, továbbra is erős törésvonallal a

2. Álláspontok

fejlett és a fejlődő országok között.

A tárgyalásokon résztvevő országok jellemzően több országcsoportba tömörülnek, amelyek a markáns álláspontkülönbségeket képviselik a részletes egyeztetések során.

- **G77 és Kína** alkotja a legnagyobb, több mint 130 országból álló tömböt, amely a fejlődő országokból áll. Számszerűsíthető célokat nem szívesen látnának magukra nézve, sürgetik az alkalmazkodásra fordítandó pénzügyi alap feltöltését
- **AOSIS (Kis Szigetállamok Szövetsége)** jellemzően alacsony fekvésű szigetállamok tömörülése, amelyek a leginkább ki vannak szolgáltatva a tengerszint-emelkedésnek. Emiatt a legkövetkezetesebb és legelszántabb csoport az éghajlatváltozás elleni küzdelemben, és a kibocsátások drasztikus, azonnali csökkentése mellett. Már a Kiotó Jegyzőkönyv tárgyalásakor 20%-os csökkentési célt javasoltak 2005-re.
- **LDC (legkevésbé fejlett országok)** A 49 országot tömörítő csoportosulás leginkább az alkalmazkodás és a sérülékenységgel kapcsolatosan lép fel együttesen.
- A 27 tagú **Európai Unió** hagyományosan az egyik nagy élharcosa a jelentős kibocsátás-csökkentési célok kitűzésének, ugyanakkor az adaptációs alap feltöltése körüli viták, és a saját kibocsátási célok elérése terén felmutatott csekély eredmény miatt sok kérdőjel jelent meg
- **Esernyő Csoport** a nem EU-s tag fejlett országokat öleli fel az USA-tól, Oroszországon át Ukrajnáig. Hivatalos országlista nincs ehhez a csoporthoz, és az informális megbeszéléseken USA és Oroszország külön tárgyalóval jelenik meg.

- **Környezeti Integritás Csoport** Dél-Koreát, Svájcot és Mexikót foglalja magában, amely emiatt csekély súlyt képvisel, de jellemzően az éghajlatvédelem szempontjából progresszív álláspontot jelenítenek meg.

Az egyes tagállamok már koppenhága előtt bejelentették, hogy milyen kibocsátáscsökkentésben gondolkodnak 2020-ig. Az első számot az EU jelentette be még 2007 tavaszán.

Ország	Bejelentett vállalás
Ausztrália	+14 .. -10 %
Fehéroroszország	-5 .. -10%
Kanada	-0,03%
EU-27	-20 .. -30%
Izland	-15%
Japán	-15..-25%
Norvégia	-30%
Oroszország	-10 .. -15%
Új-Zéland	-10 .. -20%
Svájc	-20 .. -30%
Ukrajna	-20%

Az egyes országok hivatalosan bejelentett 2020-as vállalásai az 1990-es bázisra visszszámolva 2009. októberi állapot szerint *Forrás: Energia Klub*

Az eddig bejelentések összesítése alapján átlagos értéknek 8-12% közötti csökkentési hajlandóság látszik, amely összehasonlítva az IPCC 25-40%-os javaslatával egyelőre elégtelennek tűnik.

5. Magyarország már csökkentett

Magyarország a Kiotói Jegyzőkönyv aláírásakor nem az 1990-es általános bázisét tekintette kibocsátáscsökkentési vállalásainak alapjául, hanem 1985-1987-es évek átlagát. Ebben az időszakban az üvegházhatású gázok kibocsátásának mértéke 115,4 millió tonna/év volt, amely a 90-es évek elején összeomló nehéziparnak köszönhetően 2006-ra 78,62 millió tonnára csökkent. A világ széndioxid-kibocsátásának 0,3%-a származik Magyarországról.

Év	Üvegházhatású gáz-kibocsátás (szén-dioxid egyenérték)	Szén-dioxid kibocsátás	A szén-dioxid részaránya
1985-87	115,40 Mt	85,80 Mt	74,35%
2006	78,62 Mt	60,39 Mt	76,81%
változás	-31,87%	-29,61%	

Magyarország kibocsátása 30%-kal van a bázisév alatt *Forrás: NIR/UNFCCC*

2012-ig kibocsátásainkat még ebben a nemzetközi rendszerben számoljuk el. A 2012 utáni időszakban azonban már az EU tagállamaként az együttesen meghatározott, eldöntött célok, célszámok mentén kell az országnak meghatározni a kibocsátási politikáját.

Az EU-ETS rendszernek már része Magyarország. Ezt a rendszert is sok kritika érte eddig és mostanság is, de ez az EU egyik legfőbb fegyvere a kibocsátások visszafogása érdekében.

6. Források, kapcsolat

ENSZ – Éghajlatváltozási Keretegyezmény - www.unfccc.int
 IPCC (Kormányközi Éghajlatváltozási Testület) - <http://www.ipcc.ch/>
 Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium (KVVM) – klíma - <http://klima.kvvm.hu/>
 Éghajlatvédelmi Akcióhálózat – <http://www.climnet.org>

Kardos Péter – Energia Klub

